

Remissvar över betänkandet SOU 2025:44

Förbättrat stöd i skolan

U2025/01067

Inledning

Nätverket unga för tillgänglighet (Nuft) är paraplyorganisationen för föreningar, organisationer och nätverk inom den unga funktionsrättsrörelsen samt unga patienträttsrörelsen.

Vi lämnar härmed vårt remissyttrande.

Sammanfattning

Nuft är positiva till borttagandet av nationella prov i åk 3 och 4 för specialskolan samt till standardiserade tester som bättre identifierar stödbehov.

Nuft stödjer förslaget om att undervisningen ska vara tillgänglig för alla, men anser att detta kräver omfattande förändringar i lärarutbildningen då den saknar utbildning kring barn med funktionsnedsättning.

Nuft stödjer förslag om standardiserade tester och ny stödform som stödundervisning, men vill att bedömningar ska ske i samverkan med speciallärare/specialpedagog, inte av enskilda lärare. Dock finns brist på specialpedagoger, särskilt i mindre skolor och på landsbygden, vilket kan påverka elevernas rätt till stöd. Vi efterlyser analys av bristen på specialpedagoger

Nuft stödjer att undervisning kan ges i särskild undervisningsgrupp eller enskilt beroende på elevens behov.

Nuft är oroade över att anpassad studiegång endast ska ges i sista hand. Då det finns en risk för att elever inte når sin fulla potential. Samt risk för psykisk ohälsa, hemmasittande eller andra allvarliga konsekvenser då anpassad studiegång kan vara det enda som får eleven till skolan

Bakgrundsinformation & allmänna kommentarer

Under "Garantin för tidiga stödinsatser ska avskaffas" ställer vi oss positiva till att man tar bort nationella proven i årskurs 3 och årskurs 4 för specialskolan och stöder analysen utredningen gjort kring att det inte avgör behovet för stöd. Vi håller med om att garantin för tidiga stödinsatser inte har fungerat, vi ställer oss positiva till förslaget om standardiserade tester.

Under "Alla barn och elever ska kunna följa undervisningen" håller vi i det stora med om att det är lärarens och förskolelärarens uppdrag att forma undervisningen så att alla kan följa den. Vi ser dock stora hinder med detta redan idag då lärarutbildningen inte har allmän utbildning om barn med funktionsnedsättningar. Många av barnen i målgruppen går integrerade i vanliga klasser och lärarna och förskolelärarna har extremt bristande kunskaper i hur man anpassar undervisningen efter exempelvis ett barn med synnedsättning, hörselnedsättning eller språkstörning. Önskan och skrivelser om att undervisningen ska tillgängliggöras och utvecklas på ett sådant sätt att alla kan nå målen och utvecklas är idag en omöjlighet. För att detta ska ske behöver alla lärare och förskolelärare få en djupare kunskap om barn med funktionsnedsättning och det måste genomsyra hela utbildningen. Alla skolor har inte tillgång till specialpedagoger vilket gör att vi riskerar utbildningen för flertalet av alla barn och unga med funktionsnedsättning. Att man som idag nöjer sig med att barn med funktionsnedsättning klarar godkänt och inte når sin fulla potential är även det ett stort problem. Vi saknar problematisering och konsekvensanalys kring detta i eran utredning. I grunden är förslaget bra, men det riskerar, trots att de ämnar motverka det, att barn med funktionsnedsättningar inte får rätt hjälp att nå sin fulla potential.

Vi tycker att förslagen under "Standardiserade tester införs för att uppmärksamma elever med stödbehov" är genomgående bra.

Nuft anser att övergripande förslag under "Stödundervisning införs som en ny stödform" är bra. Men som nämnt under "Alla barn och elever ska kunna följa undervisningen" saknar idag lärare utbildning kring anpassningar för barn med funktionsnedsättning, de är därför mycket sårbart att varje enskild lärare ska bedöma behoven. De riskerar att göra så att barn inte får rätt insatser i tid pga att kunskaperna

saknas hos läraren. Att det vid behov ska ske med speciallärare eller specialpedagog riskerar att glömmas bort särskilt som det på landsbygden eller i mindre skolor helt saknas. Vi vill se att det ska ske med stöd av antingen flera lärare eller allra helst med speciallärare och specialpedagog involverat. Är barnet uppkopplat till habiliteringen bör även resurser från habiliteringen involveras i planeringen. Vi anser inte att enskild lärare ensamt ska göra bedömningen.

Nuft är mycket positiva till att man i utredningen under "Bestämmelserna om utredning av en elevs behov av särskilt stöd i skollagen ska förtydligas" trycker på att det inte ska finnas något krav på att annat stöd ska ha getts innan en utredning om särskilt stöd ska inledas. Vi är också positiva till att man föreslår att utredningen alltid ska ske i samråd med specialistlärare eller specialpedagog men saknar konsekvensanalys kring bristen på dessa.

Nuft välkomnar förslaget på att elevens stödbehov idag ska få styra om undervisning ska ske i särskild undervisningsgrupp eller enskilt.

Nuft ställer sig oroade till att anpassad studiegång bara få ges i sista hand. Vi ser idag redan ett problem att elever med exempelvis hörselnedsättning som klarar att få godkänt vanliga skolan med hjälpmedel nekas att komma till specialskolorna. Även fast man från elevens håll, elevens familjs håll och i många fall habiliteringen samt skolan bedömer att undervisning anpassad efter behoven i specialskolan skulle ge eleven möjlighet att nå sin fulla potential och kanske till och med få höga betyg nekas tillträde. Att så rigid säga att anpassad studiegång endast får ske när man inte klarar målen med annat stöd kan leda till risker. Både att elever inte kan nå sin fulla potential. Men även att vi riskerar att hos barn med ex NPF få hemmasittare, försämrad psykisk hälsa med självskada och i värsta fall självmord som utgång.

Nätverket unga för tillgänglighet

Info@nuft.se

Med stöd av medlemsorganisationerna:

Unga reumatiker

Info@ungareumatiker.se

Unga Rörelsehindrade

kansliet@ungarorelsehindrade.se

Svensk Celiaki Ungdomsförbund

Info@scuf.se

Unga med synnedsättning

Info@ungsyn.se

Unga Hörselskadade

Hej@uh.se

Ung Diabetes

Info@ungdiabetes.se

Sveriges dövas ungdomsförbund

Info@sduf.se